

Tünettan

Bőrelváltozások

Szaruképzési rendellenességek

- Szaruképződési rendellenességről beszélünk, ha a szaruképződés folyamata eltér a normálistól, és eltérő tulajdonságú szaru képződik.
- Kialakulását okozhatja
  - külső inger: mechanikai hatások (fény, hő és vegyi hatások),
  - belső rendellenességek: anyagcserezavar, idegrendszeri zavar, A-vitamin hiány
- hiperkeratózis
- az elszarusodás kémiai és biológiai folyamata normálisan zajlik le, azonban a bazális sejtek osztódása gyorsabb a megszokottnál.
- A leválás üteme normális vagy lassúbb az átlagosnál, tömör szaru alakul ki.
- Többnyire külső izgató ingerek okozzák, nyomás, szorítás, dörzsölés, de ibolyán túli sugarak, valamint hőhatás is kiválthatja.
- Egyes vegyszerek pl.: hámképző anyagok is szaru megvastagodással járhatnak.
- Bőrbetegségek kísérő tünete lehet a hiperkeratózis. Hiány betegségek is előidézhetik. A hiperkeratózusra való hajlam lehet öröklött zavar.

Bőrkeményedés (callus)

- Szarumegvastagodás, amelyet mechanikai ártalom okoz pl.: nyomás, dörzsölés következménye.
- leggyakoribb a talpon, tenyéren, könyökön.
- Kezelése: áztatás hatására a szaru fellazul, majd mechanikai úton kell eltávolítani. Hámoldó savak (5-10% szalicilsav; tejsav) tapasz, kenőcs, ecsetelőszer formájában is alkalmasak az eltávolítására.

Tyúkszem, (clavus)

- Szarufelhalmozódás amely kúp alakú. Tartós, körülhatárolt területű nyomás hatására alakul ki. Tömör szarucsap jön létre, amely elérheti az idegvégződéseket, sőt a csontthártyát is, nyomásra heves fájdalom jelentkezik.
- Kezelése: áztatás és mechanikai eltávolítása a szarucsapnak. Hámoldó savakból készült ecsetelők és tapaszok elősegítik az eltávolítást.

Érdes bőr (keratozis pilaris)

- Apró szarufelhalmozódások keletkeznek a szőrtüsző kivezető nyílásánál. Kialakulását okozhatják hiánybetegségek, (A vitamin hiány), öröklött hajlam.

- Kezelése: áztatás, ledörzsölés, mechanikai vagy kémiai peeling alkalmazása. Gyulladásmentes formája kezelhető. Szolárium, kvarckezelés, napfény kedvezően befolyásolja a bőr állapotát.

parakeratózis

- Az elszarusodás kémiai folyamatában zavar áll be.
- A bazális sejtek osztódásának üteme teljesen normális, a szarusejtek lekopása lassúbb a megszokottnál.
- A szarusejtek nem vesztik el a sejtmagjukat., a sejt elhalás lassan indul meg.
- Szarufelhalmozódás alakul ki, a szaru laza, pikkelyes szerkezetű.
- Oka: Belső okok, idegi eredetű hormonzavar

Pikkelysömör (psoriázis)

- Igen elterjedt, nem fertőző bőrbetegség. Az egész testre kiterjedhet, sokszor a zsíros korpához hasonló, ezért nehéz megkülönböztetni. A korpától a körülhatárolt foltok és a gyulladással különbözteti meg. Viszket, gyakran kiújul.

- Oka: idegi eredetű hormonzavar.
- Nehezen befolyásolható

Gyíkbőrűség (ichtiózis)

- Nem gyógyítható. Hasonló a hullók bőréhez. Ártalmatlan bőrbetegség, csak esztétikailag csúnya, szerencsére arcon kevésbé fordul elő. Inkább törzsön és végtagokon alakul ki.

- Oka: idegi eredetű hormonzavar.

diszkeratózis

- Szétesett, felbomlott elszarusodást jelent
- az elszarusodás sejtszerkezeti és vegyi átalakulásai teljesen eltérő módon történik.
- Málékony, törékeny szaru keletkezik.
- Oka: anyagcserezavar

Ipari bőrbetegségek a fodrászatban

Bőrgyulladás (bőrlob, dermatitisz)

- Szubjektív tünete: a bőr duzzadt, húzódik, fáj, száraz, érzékeny, viszket.
- Objektív tünete: a bőr gyulladt, hámlik, repedezett, piros.
- Okai: a vegyi hatások zsíroltó vagy hámlószerkezetek, (sampon, mosószerek)
- - hőmérséklet változás, erős párolgás, légmozgás,
- - allergiás tünet.
- Savas öblítést alkalmazunk, bőrvédő és tápláló pakolást, védő krémeket.
- A kézen gyakori elváltozás. Gumikesztyű használata!!!!!!

Ekcéma

- A bőrön allergiás eredetű gyulladás alakul ki. A hám megvastagodik, repedezik, hámlik. Erős viszketéssel jár, ég és fáj. Apró piros foltok, hólyagok és pörkők láthatók a bőrön.
- Oka: a kémiai, fizikai ártalmak

- **heveny vagy akut ekcéma:**

Hirtelen kifejlődő, erősen gyulladással apró hólyagok, később pörkök jelennek meg. Ha kialakult kezelése orvosi feladat. Gyulladáscsökkentő, szárító, hámosító krémek használata.

- **krónikus (visszatérő)vagy idült ekcéma**

A heveny ekcémából fejlődik ki. A bőr kiszárad, hámlik, kireped, a savós hólyagokból keletkező sebek fájnak, viszketnek, véreznek. Visszatérő bőrbetegség, nehezen gyógyítható.

Kezelése: orvosi feladat, de fontos, hogy víz és szappan nem érheti.
Festékképzési rendellenességek

Pigmentrendellenesség - a normálistól eltérő mennyiségű festék képződik, melynek eloszlása nem egyenletes. A biokémiai folyamatban zavar áll be.

A pigmentrendellenesség okai:

- Örökölt tényezők:
  - A hajlam öröklődésével gyakran találkozunk.
- Külső tényezők:
  - Fizikai okok: Fény, mechanikai, hőhatás,
  - Vegyi ártalom: kőolaj származékok, kátrány származékok, gyógyszerek okozzák
  - Kórokozók termelte káros anyagcseretermékek okozhatják.
  - A gyulladással folyamatok gyógyulása történhet pigmentfolt hátrahagyásával,
- Belső tényezők:
  - Rendszerint a hormonegyensúly zavarának a következményei.
  - Anyagcsere szervrendszer betegségeivel együtt is fordulhat elő pigment-képződési zavar.

A máj, hasnyálmirigy, gyomor, bélrendszer zavarai pigmentfelhalmozódást vagy fényérzékenységet okozhatnak. Gyógyszerek, vegyszerek is lehetnek kiváltói, vitaminhiány következtében is felléphetnek.

Fokozott festékezetttség

Szeplő (ephelis)

- *Fiatalkori szeplő*
Éles határú, 2-4 mm kerek pigmentfolt. A színmélysége évszakonként változik. Télen elhalványodnak, tavasszal megsötétednek. Főleg szőke és vörös haj esetén gyakori. Négy-öt éves korban jelenik meg. Előfordulhat az arcon, háton, mellen, vállakon, felkaron.
- *Az öregkori szeplő*
A hám sorvadással együtt jelenik meg, Az irha festékhordozó sejtjei szokatlanul sok melanin rögzít termelnek. Megjelenhet az öregkori szeplő a klimaxot megelőző állapotban, ilyenkor a korai öregedés jelének tekintjük. Elsősorban kéz hátán jelentkeznek, az arcon és a fejen csak nagyon idős korban látható. Télen nem halványodik el. Eredményesen nem kezelhető.

Májfolt

Szabálytalan barna foltok. Kialakulását több tényező segítheti elő.

- Terhességi májfolt - homlokon, orcákon, száj felett található, oka: a sárgatest hormon fokozott termelése.
  - Méh és petefészek betegségek okozta májfolt - állkapcsen, fültónél, nyakon jelentkeznek. Oka: gyulladás vagy hormonzavar.
  - Gyomor és bélrendszer okozta májfoltok - máj és epehólyag betegségei okozzák.
  - Külső hatások okozta májfoltok - sugár, mechanikai, vegyi hatások válthatják ki.
-
- **Gyulladás utáni pigmentáció** Gyógyulás után az eredeti bőrtünettel megegyező alakú pigmentfolt alakul ki. Oka: hogy a vérbőség fokozza a pigmenttermelést. Pl: herpesz vagy akne után.
  - **Fizikai hatások** is okozhatnak pigmentációt (napfény: ultraibolya, röntgensugárzás, erős hőhatás, tartós nyomás).
  - **Fényérzékenységet okozó anyagok** pl.: illóolajok is kiválthatnak pigmentációt.
  - **Gyógyszerek okozta pigmentáció** : pl:fogamzásgátlók,
  - **Melanózisok** - a vegyi ártalom okozta festékrendellenességek. Ilyenek pl.: a kőolaj és származékai. A melanózisok közé soroljuk még az ólom; higany; ezüst okozta elszíneződéseket is.

Belső rendellenességek okozta elszíneződések:

- **Karotinémia** - enzimhiány következtében a karotin a hámban halmozódik fel és sárgaszínűvé festi a bőrt.
- **Sárgaság** - epebetegség következménye a váladék az epehólyagban felhalmozódik. A pangó váladékból az epefesték felszívódik, a véráram útján eljut a bőrbe, és ott felhalmozódik.
- **Bronzkor** (Addisonkór) - mellékvesekéreg megbetegedése következtében nagy kiterjedésű foltok jelennek meg a bőrön.
- **Pellagra**: vitaminhiány okozta rendellenesség B1, B2, B6
Csökkent festékezetttség

Leukoderma (fehérszeplő)

- A szeplőhöz hasonló festékhányos foltok. Sérülések, bőrbetegségek után vagy degenerációs (öregedési) tünetként jelentkeznek. Rovarcsípés, bőrgomba, vérbaj, ekcéma, hormonzavar, anyagcserezavar is okozhatja. Kézen gyakori.

Vitiligo

- Szabálytalan, festékhányos foltok. A festékmentes rész világos rózsaszín a körülötte lévő részek megsötétednek. A test bármelyik részén megjelenhet a végtagokon gyakoribb. A rózsaszín részek rendszerint fényérzékenyek.
- Oka: idegrendszeri hatásra fellépő hormonzavar

- **Albinizmus**

- Teljes festékhány. Enzimhiány okozza a melanin képződés zavarát. A bőrből, hajból és szivárványhártyából hiányzik a festék.
- Érzékeny és gyulladásra hajlamos bőr. Öröklődő rendellenesség. Szempillát, szemöldököt, haját festeni nem lehet.

PIGMENT RENDELLENESÉGEK KEZELÉSE

- A pigmentrendelleneségek legtöbbször nem kezelhetők, csak kendőzhetők.
- A fiatalkori szeplő és a májfolt kezelhető.

A kezelés módszerei:

- 1. Megelőzés (fényvédő krémek)
- 2. Halványítás (fehérítők)
- 3. Koptatás (peelingek)
-

IRHA ÉS BŐRALJA KÓROS SZÖVETI SZERKEZETE

Az irha és bőralja vérkeringési zavarai:

- **AKTÍV VÉRBŐSÉG** - a bőr élénkpiros, meleg
- **PASSZÍV VÉRBŐSÉG** - a bőr kékes-lila, hideg
- **HELYI VÉRSZEGÉNYSÉG** - a felület fehér, színtelen, fakó

VÉRZÉSEK

A mechanikai, hő, vegyi hatásra az erekből vörösvérsejtek lépnek ki. Vitaminhiány is okozhatja (A; P vitamin).

- **Sötétvörös** folt jelenik meg
- **kékesfekete** (kékfolt) majd **zöld**
- **Sárgásbarna** - A szövetek közé került vér elbomlik.

hemoglobin (vörös)-hemosziderinné alakul (sárga)

Gyulladás

- A gyulladás a szervezet elsődleges védekezési folyamata.
- A kórokozók szétterjedésének megállítására szolgál a lobbát.
- A lobbát megsértésével szétterjedhet a gyulladás.

A gyulladás lehet:

- **normergiás** - átlagos gyulladáshoz járó reakcióval jár
- **allergiás** - a szervezet túlérzékenységéből fakadó, erőteljes reakciót kiváltó.

A gyulladás a lefolyási idő szerint lehet:

- **heveny** - rövid és erőteljes reakciót mutat.
- **krónikus** - elhúzódó - oka: a szervezet védekezési rendszere hiányos.

4 alaptünete van:

- pirosság (rubor), a vérbőség miatt
- melegség (color)
- duzzanat (tumor), vérelemek beszivárgása okozza

- fájdalom (dolor), a duzzanat idegvégződésekre gyakorolt hatása

Ödéma

- folyadék halmozódik fel a szövetben.

Lehet:

- sejten belüli és
- sejten kívüli ödéma

Gyulladásos folyamatok

Gyulladást keltő hatás éri a szervezetet

Kininek szabadulnak fel, hisztamin termelődik
az erek fala átjárhatóvá válik

Akne

- Fogalma: a faggyúmirigy kivezető csövének gennyes gyulladása
- Akne képződés folyamata:
- Faggyú + koleszterin észter + hámsejtek → szilárdabb faggyú amely megreked a kivezetőcsőbe + kórokozók (coccusok) ez izgatja a bőrszövetet → gyulladás, gennyhólyag keletkezik.

Előidéző tényezők:

- Külső okok: bőrléghézt gátló anyagok kerülnek a bőrre (ásványi zsírok, olajok, műszálas ruhák, vegyszerek)
- kórokozók kerülnek a bőrre
- külsőleg használt gyógyszerek
- Belső okok:
- hormonzavar
- gyomor és bélrendszeri problémák
- emésztési rendellenességek
- egyes betegségeknek kísérő jelensége pl: TBC, cukorbetegség, idegrendszeri zavarok

Kezelése:

- Szárító, fertőtlenítő, gyulladáscsökkentő krémek, arcszeszek, pakolások használata

Szőrtüszőgyulladás (folliculitis)

- Fogalma: a szőrtüsző csatornájának gennyes gyulladása
- Kialakulása: kezdetben vörös, később sárgás gennyes góc alakul ki, amelynek közepét egy szőrszál fúrja át.
- Előfordulás: a test bármely szőrös részén kialakulhat. A férfi fodrászatban szakállmérgezés néven ismert.
- A folyamat nagy területeket érint, sűrűn egymás mellett a gócok ill. a beszáradás után keletkezett pörkők gyakran idültté válik, kiújulásra hajlamos.

- Előidézője: sztafilo-coccus baktériumok terjedésében nagy szerepe van a fertőzött fodrász eszközöknek.
- Kezelése: A fertőzött területről fertőtlenített csipesszel a szőrszál eltávolítása, kitisztítása, ismét fertőtlenítés, majd szárító, gyulladáscsökkentő, baktériumölő kenőcsök alkalmazása.

Kelés (furunkulus)

Fogalma: a szőrtüsző és a hozzátartozó faggyúmirigy és környezetének gennyes, fertőző gyulladása.

- fájdalmas barnás-vörös gyulladt csomókból áll. Csak hosszabb idő után érik meg, nehezen ürül, hónapokig is elhúzódhat.
- Előidézője: gennykeltő sztafilo-coccusok.
- Kezelése: orvosi feladat.

Karbonculus (darázfészek)

- Fogalma: több furunkulus összefolyása következtében keletkező gennyes folyamat.
- Tenyéryni nagyságúra is megnőhet, közöttük a kötőszövet folyamatosan elhal. Torzító hegeket hagy hátra.
- Cukorbetegségek szövődménye lehet.
- Kezelése: orvosi feladat.

I.II. III. fokú égések

- I.fokúnál csak bőrpír keletkezik.
Kezelése: hidegvizes hűtés, hőelvezetés
- II.fokúnál: savós hólyagok keletkeznek
Kezelése: hőelvezetés, fájdalomcsillapítás
- III.fokúnál szövetelhalás következik be.

Csalánkiütés

Tünete: hirtelen jelentkező, gyorsan elmúló, bármely testrészen előforduló, halvány rózsaszín, duzzadt, vízszerű folyadékkal telt hólyagok.

Oka: a szervezet túlérzékenysége, allergiája

- Pl: állati fehérje, fűszer, gyümölcs, vegyszer, rovarcsípés, idegi izgalmak.

Kezelése: hűsítő, gyulladáscsökkentő, viszketést csillapító készítmények használata.

Fertőző bőrbetegségek

Vírus okozta szövetszaporulatok

Szemölcs

- Gyulladásmentes, elszarusodott csomó. Hiperkeratózis és akantózis együtt jelentkezik. Könnyen terjed. Az egész testen megtalálható.

Fajtái:

- Fiatalkori (futó) szemölcs
Apró bőrszínű, vagy világosbarna, lapos csoportban fordulhat elő. Gyorsan terjed, de spontán gyógyulhat is.
- Közönséges szemölcs (felnőtteknél)

Borsó nagyságú csomó is lehet. Kézen és arcon gyakori. Általában nem fájdalmas, kivéve ha köröm alatt vagy talpon van. Fertőző. Eltávolítása orvosi feladat.

Vírus okozta hólyagos bőrbetegségek

Közönséges herpesz (herpes simplex)

- A testnyílások körül az arcon keletkezhetnek. Viszkető, égő érzés után csoportosan elhelyezkedő, gyulladással környezettel övezett apró hólyagocskák jelennek meg. A hólyagokba először savó található, majd genny, lassan beszáradnak. Helyükön pörk keletkezik. Nyom nélkül gyógyulnak. A herpeszre hajlamos egyéneknél évente többször visszatérhet.
- Kezelése: szárító paszták, cinkes rázókeverékek, gyulladásgátló anyagokat tartalmazó zselék. Gyógyszeres kezelés támogathatja a külső szerek hatását. A kezelés második szakaszában a hangsúly a szárításon és a hámosításon van.

Övsömör:

- A bányahimlő vírusa, a bányahimlőn már átesett embereken övsömört okozhat. Az elváltozás a gerincvelő idegek lefutása mentén jelentkezik. Először fájdalom jelentkezik, majd gyulladással hólyagok jelennek meg. A betegség féloldali, a tünetek mindig csak az egyik oldalon jelennek meg. A törzsön övszerűen (ez a gyakoribb, innét ered az elnevezés), a végtagokon hosszanti sávban helyezkedik el.
- A vírusos elváltozásokat a fodrász felismeri, kezelése azonban orvosi feladat. A betegségek továbbterjedését fertőtlenítéssel és a higiéniai szabályok betartásával előzhetjük meg.

AIDS

- Felismerése nem olyan régi. (1981-ben az USA-ban.) Kórokozó HIV-human immunodeficientia vírus.
- Terjedése: vérrel szennyezett tű és fecskendő (kábitószer-élvezők), szexuális kontaktus útján (homo- és heteroszexuális), Transzfúzió illetve fertőzött sejtek és azokat tartalmazó váladékok testbe jutásával. Különösen nagy óvatossággal kell a fodrászatban olyan műveleteket végezni, amelyek vézést idézhetnek elő. A gumikesztyű használatát soha nem szabad mellőzni. Baktérium okozta bőrbetegségek

A baktériumok megtelepedése és szaporodása után rendszerint gennyes gyulladás indul meg.

Fajtái:

- 1./ Szőrtüsző-gyulladás (folliculitis) –
- 2./Furunkulus (kelés)
- 3./ Ótvar –
Baktériumos fertőzés okozza. A bőr felületén sárga pörk keletkezik. A felülete nedves, erősen viszket. Járványokat okoz.
- 4./ Orbánc –
Felületen levő gyulladás. Lázzal és heves fájdalommal, duzzanattal jár. Kezelése orvosi feladat.

Gombák okozta bőrbetegségek

- Sokféle emberen és állaton előforduló élősködő gombafajta van.

- Elsősorban a seborreás területeken kialakuló barna foltos elváltozás. A kórokozó egy lipophil sarjadzó gomba, a *Malassesia furfur*. A verejtékezés és a szabad bőrfelszín ökológiai egyensúlyának változása kedvező feltételeket teremt a kórokozóknak.
- . A fejbőrön megtelepedő kórokozók különböző fertőző bőrbetegségeket okoznak. A haj gombás betegségei nemcsak a haját, hanem a szakállszőrt, a bajuszt és a pehelyszőröket is megtámadják. Emberről-emberre, állatról-emberre is terjedhetnek.

Trichophytia:

- Nemcsak emberről-emberre terjed, hanem állattokról emberre is. Kórokozója a trichophyton gomba.

Két fajtája ismert:

- **a. Felületes trichophytia:**
  - Csak a hajszálat támadja meg,
  - **Tünete:** a hajszál a bőrig letörik. A bőrön piros foltok, apró hólyagok, pörkök és hámlás látható. Foltosan jelentkeznek, a foltok koncentrikus körökben terjednek.
  - Nem okoz végleges kopaszságot, de átalakulhat mély trichophytiává. Fertőző!
- **b. Mély trichophytia:**
  - A bőr mélyebb rétegeibe hatol be, és a szőrtüszőt támadja meg:
  - **Tünete:** gennyes szőrtüszőgyulladással jár és a szőrszál kihullik. A szőrtüsző környékén szivacsos, puha sarjszövet keletkezik, amely vöröses, gyulladással duzzadt csomó és nyomásra gennyes váladékot ürít.
  - Ápolatlan férfiak szakáll szőrzetében is előfordulhat.
  - Állatokkal foglalkozó nőknél fordul elő, pl. szarvasmarha is terjeszti.
  - Fontos az azonnali és szakszerű kezelés, mert végleges kopaszságot okozhat. Ez is fertőző!

Favus: (fejkosz)

- Emberi eredetű achorion gomba okozza. Közvetlenül emberről-emberre terjed.
- A bőrt és a körmöket károsítja
- **Tünete:** a haj foltokban hullik, a bőrön kisebb, gyulladással hámló foltok láthatók, melyek kúp alakúan emelkednek ki a bőrből. Ezek a foltok fokozatosan nőnek, nagyobbodnak. Később a kiemelkedés felszínén lencse nagyságú kénsárga elváltozások keletkeznek, a hajszálak fénytelenek, szürkés színűek, de nem töredeznek le.
- A gombafonalak belenőnek az irthába és a gombatoxinok hatására a haj szemölcsök (papilla) elpusztulnak.
- Maradandó, heges, foltos kopaszsággal gyógyul.
- Főleg állatokkal foglalkozó személyek körében fordul elő.
- Fertőző!
- **Gyógyítás:** orvosi feladat, mert a gombás hajszálakat röntgenepilációval távolítják el a hajgyökérből.

- **A fodrász feladata:** ha a vendégen gyulladós, hámlásos vagy pörkös bőrelváltozást észlelünk, gondolni kell a gombás fertőzés lehetőségére. Kerüljük az ilyen vendég kiszolgálását, ha mégis kiszolgáltuk, kezünket és minden eszközt fertőtleníteni kell.

- **Mikrospória:**

- >• A mikrosporon gomba okozza.

- **Tünete:** a hajas fejbőrön kis, kerek, fehér bevonatú folt keletkezik. A hajsza 2-3 cm-re a fejbőrtől letörik és a hajsza tövét gomba spórák, borítják, melyek szürke, lisztszerű porként láthatók. Gyorsan fertőző és a gyógyulása hosszadalmas.

- >• A hajsza letöredezik, gyulladós udvara nincs, a haj szemölcsöt nem támadja meg, ezért átmeneti kopaszságot okoz.

- Főleg 13-16 éves korban, nagyobb közösségben élők között jelentkeznek.

- >• Erősen fertőző!

Állati élősködők okozta bőrelváltozások

Kullancs-csípés:

- A kullancsok erdős területeken, kertekben élnek. A kullancs a fejét mélyen a hámba fúrja, vért szív és erősen megtapad. A kullancs elpusztítása után (acetonos vatta) csipesszel eltávolítható. Kullancs köztes gazdája lehet vírusos betegségeknek (Lyme kór, vírusos agyvelőgyulladás, encefalitis). Védőoltás részleges védelmet nyújt.

Rühesség:

- A 0,3mm nagyságú atka okozza. Viszkető érzést okoz, a vakarás nyomán göbök keletkeznek melyek gyulladós folyamatok kiinduló pontjai lehetnek. Az atka a szaru rétegbe járatokat fúr és ebbe rakja petéit. Ha a higiéniai viszonyok nem kielégítőek könnyen terjed.

-

Tetvesség:

- Emberről emberre terjed, viszketést és gyulladást okozhatnak.

a./ Fejtető a hajsza között a fül mögött és tarkón található elsősorban

- Szürkés fehér serkeit a hajszaakra ragasztja.

b./ *Lapostetű* test szőrzetben található. Viszketést okoz, barna, illetve szürke foltokban látható.

Váladéka is viszketést okoz. Fertőző betegségeket terjeszthet. A tetvesség kezelése: gyógyszeres kezeléssel és a higiéniai viszonyok betartásával

Daganatok

Daganat = tumor vagy szövetszaporulat.

A jóindulatú daganatokra jellemző:

- Olyan sejtek vagy rostok szaporodnak fel, kóros mértékben, amelyek az adott szövetben, normális körülmények között is megtalálható. Áttétet nem képeznek, a testben nem vándorolnak, máshol nem képeznek újabb daganatokat.

Rosszindulatú daganatokra jellemző:

- A normálistól eltérő, tehát nem típusos sejtek túlburjánzása, túl szaporodása, áttétet képeznek a vér és a nyirokér útján, vándorolnak a test más részeibe, ahol újabb daganatokat képeznek.

Daganatok csoportosítása

Roszzindulatú

Jóindulatú: hámeredetű daganatok (cysták):

- A cysták a legkülönbözőbb nagyságú elszarusodó hámmal vagy mirigyhámmal bélelt üregek. A többségük elzáródás eredményeképpen jelenik meg, de okozhatja trauma is.

Millium:

- Gombostűfejnyi, kölesnyi halványsárga daganatocska. Nincsen kapcsolatuk a bőrfelszínnel. Mivel zártak, ezért nincsen bennük baktérium, és sohasem mutatnak gyulladós tüneteket. Előfordulása: a szem körül, járomcsont körül.
- Keletkezése: a szőrtüsző felső része kitágul, ezt a kifelé áramló faggyú és szarusejtek tömege kitölti, mindjobban kitágítja. Bizonyos idő után elzáródik a szőrtüsző felső része és megszűnik a faggyú utánpótlása. Kozmetikus kezelheti.

Atheroma:

- Bab, dió, néha alma nagyságú, rugalmas tapintású daganat.
- Előfordulása: hajas fejbőrön és szeborreás testtájakon.
- Keletkezése: a faggyúmirigy kivezető csöve valamilyen ok miatt teljesen elzáródik, a folyamatosan termelődő faggyú, az üreget egyre -jobban kitágítja, cystát hoz létre. Mechanikai hatásoknak kitett helyen könnyen gyulladásba jöhet, elgennyesedhet. Eltávolítása orvosi feladat.
- Fodrászipari jelentősége: vízhullámnál, HTH-nál megnehezítik a csavarok elhelyezését, fésülésnél, hajvágásnál megsérthető. Hajvágásnál figyelembe kell venni.

Adenoma:

- Gombostűfejnyi, kölesnyi daganat.
- Előfordulása: a test felszínén a bőrmirigyeknél, pl. hajas fejbőrön.
- Keletkezése: a bőrmirigyeinek háma túlburjánzik, orvosi feladat az eltávolítása, többnyire sugárkezeléssel.

Hidrocisztoma:

- Gombostűfejnyi, kölesnyi feszes falú hólyagok. Előfordulása: erősen verejtékező test felületen.
- Keletkezése: a verejtékmirigyek kivezető csöve, a fokozott elszarusodás miatt elzáródik, a váladék víztiszta verejték, hűvösben eltűnnek, a melegben előjönnek. Összetéveszthető más bőrbetegségekkel, nemcsak napallergiával, hanem ekcémával is.

•

Kötőszövet eredetű daganatok:

Fibroma:

- Jóindulatú kötőszöveti tumor, amely lágy, gyakran kocsányos, több mm-re kiemelkedő vagy kemény tapintású csomóként jelentkezik. Két változata van:
- - Kemény fibroma: kollagén rostok alkotják, lencse ill. tojás nagyságú is lehet, kemény sima felszínű, elmozdítható.
- - Lágy fibroma: kötőszöveti sejtek alkotják, kölesnyi, babszemnyi, puha, sima tapintású, sok esetben kocsányon lógó, ezért lógó fibromának is nevezik. Többnyire festékezett, idősebbek bőrén, főleg nyakon fordul elő.

Neurofibroma:

- Kisebb, nagyobb festékezett vagy kékeslila daganat. Nagyobb is lehet, idegrostok körüli szövetelemekből keletkezik, néha más fajta daganattal együtt lép fel, nagyon csúnya. Feltétlen orvosi kezelést igényel.

-

Lipoma:

- Rugalmas tapintású, domború csomók, ököl nagyságúra is megnőhet, egyesével vagy csoportosan jelennek meg.
- Keletkezése: kötőszöveti tokba foglalt zsírsejtek tömege, belseje kénsárga, lebenyes, a bőralfjába fordul elő, ott, ahol a zsírszövet normális körülmények között is megtalálható. Nem fájdalmas, idősebbek törzsén, karján, hajas fejbőrön fordul elő általában. Eltávolítása orvosi feladat.

Fodrászipari jelentősége: megsérthető különböző munkafolyamatokban.

Mioma

- Kölesnyi, lencsényi kemény tapintású, elmozdítható csomók. Rózsaszín ill. barnás színű, hidegben néha fájdalmas, állítólag dörzsölésre megkeményedik.
- Előfordulása: bőrben ill. más sima izmú szervben, pl. méhben. Keletkezése: sima izom ill. rostok burjánzása révén.

Xantoma:

- Előfordulása: a szem környékén, szabálytalan alakú, lapos felszínű, sárga színű, kisebb - nagyobb kiemelkedések.
- Keletkezése: kötőszöveti sejtek, kóros mértékű koleszterin tárolása révén, általában anyagcsere folyamat okozza, cukorbetegéknél elég gyakori.

Keloid:

- Előfordulása: akne, furunkulus, égés, marás nyomában, különböző gennyes folyamatok során.
- Keletkezése: az irha rostjainak túlbujjánzása révén alakul ki, kerek, ovális vagy rákollószerű elágazó, sima felszínű fényes kiemelkedések. Vadhúsrá jellemző. Mechanikai hatásra érzékeny, savköpeny és zsírköpeny nincs a felszínén és ezért érzékeny. Anyajegyek (nevusok)

- Átmeneti eredetű daganatok, nevük onnan ered, hogy egy részük a magzati élet folyamán alakul ki, többségük az élet későbbi szakaszában keletkezik.
- Tulajdonságuk: átmenetet képeznek a jó és a rosszindulatú daganatok között, általában jóindulatúak, de izgató hatásra rosszindulatúvá válhatnak. A normálistól eltérő ún. nevus sejteket tartalmaznak. Csak egy bizonyos ideig növekednek, azután megállapodnak, évtizedekig változatlanul maradnak.
- Ha az évek óta meglévő anyajegy: hirtelen növekedésnek indul, feltűnően megsötétedik, ok nélkül gyulladásba jön, vagy kisebbedik, akkor rosszindulatot mutathat, vagy jelenthet, rögtön orvoshoz kell fordulni.

1. Festékes anyajegy:

- Legelterjedtebb anyajegy fajták, csaknem minden emberen megtalálható, dús festéktartalom jellemzi, a hám és az irhában.
-
- >- **Lencsefolt (lentigo):**
  - A bőrből nem kiemelkedő kis kerek a szeplőnél kisebb foltok, serdülőkorban jelenik meg, gyakran sok van belőle.
- >- Nagy, lapos festékes anyajegy Szabálytalan alakú foltok. Két változata van:
  - - Világos színű (tejeskávés színű)
  - Sötétebb színű tartalmaz nevus sejteket.
- >- **Vonalas anyajegy:**
  - Sávokban elhelyezkedő festékfoltok, gyakran az idegek lefutását követi.
- >- Szemölcsös festékes anyajegy:
  - Barázdált felszínű kiemelkedések, a hám és a szemölcsös réteg túlbujánzása, fokozott festéktartalom és szaru felhalmozódás jellemzi. Nevus sejteket tartalmazhat, izgató hatásra rosszindulatúvá válhat.
  -
- >- **Festékes, szőrös anyajegy:**
  - Durva, sörteszerű szőrszálakat tartalmaz, állatbőr anyajegynek is nevezik. Idősebb korban jelenik meg, csipeszelni tilos! A szőrszál csak levágható. Nevus sejteket tartalmazhat.

2. Kötőszövet eredetű:

- >• **Kéknevus:**
  - Lapos, szürkés-kék vagy sötét-kék csomó, festékképző sejtekből származnak, bolygatása veszélyes, melanomává alakulhat
- >• **Mongolfolt:** Faji jellegű anyajegy, lilás folt a keresztcsont tájékán.

3. Hámeredetű anyajegyek:

Lágy, mazsolaszerű képződmények, a szaru, és a tüskés réteg túlburjánzása révén keletkeznek. Alig festékezett, erősen elszarusodott kiemelkedések.

4. Ér anyajegyek:

- Az erek kóros felszaporodása, tágulata burjánzása révén keletkeznek.

> Tűzfolt:

- Élénkvörös vagy lilás nem kiemelkedő folt, tágult hajszálerek hálózatából áll. A magzati élet vagy közvetlenül a szülés után keletkezik, növekedhet, ezért eltávolítása orvosi úton ajánlott.

> Üveges érdaganat:

- Kisebb, nagyobb vérrel telt puha vörös kiemelkedések, kezdeti tűzfoltok túlburjánzása révén alakul ki.

> Öregkori érdaganat:

- Gombostűfejnyi, lencsényi, mélyvörös értágulat, idősebb korban, általában a törzsön jelenik meg.

-

> **Pókangioma:**

- Egy központba futó pók lábszerű tágult hajszálerek, idősebb korban jelenik meg.

> Érhányos anyajegy:

- A bőr fehérebb, hiányoznak a felszíni hajszálerek.

Rosszindulatú daganatok

• **>• Carcinoma:**

- Általában idősebb korban jelentkező daganat, amely a nyirokutakon keresztül hamar ad áttétet. Alig észrevehető módon egy kicsiny, enyhén kiemelkedő, széles alapon ülő, szürkés vagy sárgásbarna színű. Már korán kemény tapintani és fájdalmatlan ez a göbcs. Ezt követően gyorsan növekszik a tumor és a porc kemény tapintat már jellemző ilyenkor. (10-14. ábra). A daganat sem a porcot, sem a csontot nem kíméli. A tumor kifekélyesedése esetén gyorsan jelentkeznek az áttétek, elsősorban a regionális nyirokcsomókban.

>• Melanoma:

- Az egyik legrosszabb indulata, a bőrt és a nyálkahártyákat érintő megbetegedés. Az erős és idült napfénybehatására elsősorban a világos bőrű egyéneken lép fel a tumor. Klinikai kép: a melanoma általában sötétbarna, barnás - fekete színű, és a tumor egy része lehet pigmentmentes. A haj rendellenességei
Hajhullások

Átmeneti kopaszság

- A mátrix sejtek működése egy meghatározott ideig szünetel, azonban a papilla nem pusztul el.
- 1./ Tüneti hajhullás
- Jellemzője: A haj rohamosan, hetek vagy napok alatt hull ki, a fejbőrön semmiféle kóros elváltozás nem látható.
  - Súlyos betegségek kísérő tünete lehet, műtétek, fertőzések, toxikus hatások következménye.
  - A gyógyulás után megindul a haj növekedése.
- 2./ Foltos hajhullás
- Sima, kerek kopasz foltok keletkeznek hirtelen, órák vagy napok alatt. Idegrendszer vagy a hormonrendszer zavara okozza. Komoly megbetegedések tünete lehet.
  - Kezelése: vérkeringést fokozó hajszeszek alkalmazása.
- 3./ Sávós hajhullás
- Sávokban, szabálytalan alakú kopasz csíkok keletkeznek az idegpályák mentén.
  - Oka: Idegrendszeri zavarok kö-vetkezménye, a fej lehülése, megfázása
  - Kezelése: vérbőség fokozó anyagok
- 4./Mérgező anyagok okozta hajhullás
- Jellemzője: egyes vegyi anyagok hatására következik be, ha az ártalom nem volt túl erős és nem tartott sokáig a haj néhány hónap múlva kinő.
  - Pl: higany, ólom, szelén, arzén, heparin (véralvadás gátló anyag)

Végleges kopaszság

- A mátrix sejtek véglegesen befejezik működésüket, a hajszemölcs elpusztul.
- 1./fiatalkori hajhullás
- Jellemzője: a homlok két oldalán és a fejtető hátsó részén kezdődik, csak a halánték és a tarkó táján marad ritkás a haj. Főleg férfiakon, néha egészen fiatalon, 20 év körül is kezdődhet.
  - A folyamat néha megállítható, vagy lassítható, sokszor mindenféle kezelés eredménytelen.
  - Oka ismeretlen, valószínűleg hormonzavar okozza és öröklődő hajlam
  - Kezelése: vérbőségfokozó szeszbedörzsölés, hajnövekedést serkentő anyagok használata, fejmasszázs.
  - Pl: csersav, tölgyfakéreg, nyírfakéreg, zsálya, bojtorján
  - Bőrizgató anyagok: paprika, csalán, H-vitamin (biotin), Pantoténsav, kámfor,
- 2./ Öregkori hajhullás
- Öregedéssel együttjáró folyamat. 50 év körül kezdődik, rendszerint együtt jár az öszüléssel. A haj fokozatosan ritkul. Gyógyítani nem lehet.
  - Oka: a szervezet általános degenerációs folyamata
- 3./ A fejbőr sorvadásával járó hajhullás
- A kopaszság szabálytalan alakú foltokban jelenik meg, enyhe gyulladás kíséri, amelyet végül bőrsorvadás követ. A szőrtüszők elhegesednek, a haj többé nem nő vissza.

Veleszületett kopaszság

- Fejlődési rendellenesség amely ritkán jelentkezik. A szőrtüszők hiányának és a mátrix sejtek fejlődési rendellenességének következménye.

-

ŐSZÜLÉS

- Természetes folyamat, általában 45-50 év körül kezdődik de lehet korai is. fokozatosan csökken a melanociták száma. Kevesebb és kisebb szemcséjű pigment képződik. Fokozatosan és mozaikszerűen jelenik meg. Együtt megtalálható fehér és szürke, valamint színes szálak.
- A haj minősége is megváltozik. Vékonyabbak, rugalmatlanok lesznek. A velőállományban széles üregek találhatók, amelyben levegő van, a haj felszívóképessége is megváltozik.
- Az őszülés csak hajfestéssel palástolható.

Hajszáلبetegségek

A felismerésen kívül a rendellenességek kezelése, gyógyítása is a fodrász munkakörébe tartozik.

1.Kocsonyásodás

- Tünete: vizesen a haj kocsonyás, nyúlik, tapad, nehezen fésülhető, szakad, rugalmatlan. Szárazon sprőd, krepes, rugalmatlan, matt, török
- Oka: tömény vegyszerek helytelen használata (blancholás, dauer, egyidőben végzett dauer és festés)
- Kezelése: savas utánkezelők használata, krémpakolások (a hiányzó zsír pótlására), hajvágás, vegyszeres munkák mellőzése.

2.Hasadozás

- Tünete: a hajszálak vége megfakul, néhány mm esetleg cm hosszúságban 2-3 felé széthasad. Főleg nők haján fordul elő, elsősorban száraz típusú hajaknál.
- Oka:
- Külső ok: vegyi hatások, mechanikai hatás (tupírozás), hőhatás (hajsütés, túl meleg fönözés)
- Belső ok: faggyúmirigyek csökkent működése, a haj kettő anyagának kiszáradása, belső hajlam
- Kezelése: krémpakolások, hajvégápolás, tompa vágás, melegolló.

3.Csomós törés

- Tünete: a hajszálak mentén apró csomók keletkeznek, ahol letörnek a haj, ecsetszerűen szétrojtólódik.
- Oka: vegyi hatások, a hajszálak erős kiszáradása, mechanikai hatások, helytelen hajkefe használata
- Kezelése: hajvágás, krémpakolások, utókezelők használata, hajvégápolás

4.Molyosodás

- Tünete: a haj színtelen, fénytelen, ápolatlan
- Oka: a haj gondozatlansága, hajlamosító tényező, hogy a felhalmozott faggyú és verejték bomlása jó táptalaja a kórokozónak és a hajférgnek.

Corvin köz Oktatási Központ
1082. Budapest, Kisfaludy u. 19.
Tel: 786-3952
www.corvinkoz.hu

Minden jog fenntartva.

- Kezelése: rendszeres ápolás,